

BoekStart in de kinderopvang, de Bibliotheek op school in het primair en het voortgezet onderwijs en de VoorleesExpress¹ zijn succesvolle landelijke leesbevorderingsprogramma's die de Bibliotheek ondersteunt. Ze worden ingezet om (voor)leesplezier aan te wakkeren om zo de taalontwikkeling van kinderen te stimuleren. Het zijn goede voorbeelden van programma's waarmee de Bibliotheek buiten haar eigen muren treedt. Deze stappen naar buiten zijn een waardevolle uitbreiding van het Bibliotheekwerk die om een investering vragen. Daarom zijn er voor al deze programma's exploitatiemodellen ontwikkeld. Zo kan vooraf nauwkeurig worden berekend hoeveel het inzetten van een of meerdere programma's kost. Inhoudelijke vernieuwing en bekostiging komen in de modellen samen.

Door wie zijn de modellen gemaakt?

De exploitatiemodellen zijn in opdracht van Kunst van Lezen² (het leesbevorderingsprogramma van Stichting Lezen en de Koninklijke Bibliotheek) ontwikkeld door de Stichting Samenwerkende POI's Nederland (SPN), de organisatie van de gezamenlijke Provinciale Ondersteuningsinstellingen voor bibliotheken.

Metten is weten: de kosten vooraf zichtbaar

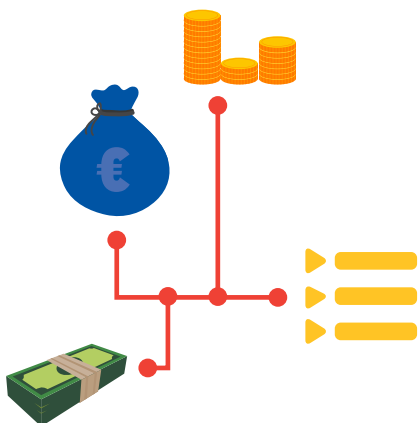
Veel innovaties worden ingezet zonder dat duidelijk is wat ze zullen gaan kosten. Dat het ook anders kan laten deze exploitatiemodellen zien. Het voordeel van de exploitatiemodellen is dat de kosten van een programma **vooraf** zichtbaar zijn. Bovendien toont elk model niet alleen de kosten van een programma in de startfase, maar ook van de jaren daarna. Hierdoor is in één oogopslag duidelijk wat de introductie van een programma betekent voor de begroting van de Bibliotheek en de andere deelnemende partijen, zoals het onderwijs.

Precisie door ervaring

Met een paar muisklikken kan al een eerste globale indicatie van de kosten worden gegeven. Door het maken van een aantal aanvullende keuzes geven de exploitatiemodellen echter ook een heel precies beeld. Dit is mogelijk doordat de gegevens waarmee de modellen zijn opgebouwd zijn gebaseerd op jarenlange ervaring met deze programma's. Het nemen van innovatieve stappen kan met deze modellen dus ook financieel nauwkeurig worden onderbouwd.

Hoe werkt het?

In de exploitatiemodellen worden alle hoofdkosten op een gestructureerde manier in beeld gebracht. De modellen laten zien wat de kosten in de startfase zijn én in de jaren daarna. In het model is het mogelijk om strategische keuzes te maken over wie wat betaalt. Van de Bibliotheek op school in het primair onderwijs bestaan zelfs twee varianten. In het ene model kan per school worden berekend wat de kosten zijn. In het andere model kan voor een groep scholen, bijvoorbeeld alle scholen binnen een gemeente of scholenkoepel, een berekening worden gemaakt.

1 - De VoorleesExpress is een project van de landelijke Stichting VoorleesExpress. De VoorleesExpress richt zich met partners en vrijwilligers op het ondersteunen van laagtaalaardige gezinnen bij het voorlezen aan hun kinderen en het creëren van een positieve leesopvoeding. De Bibliotheek is een belangrijke partner en uitvoerder van de VoorleesExpress, waarbij de aanpak goed gekoppeld kan worden aan Bibliotheekprogramma's als BoekStart en de Bibliotheek op school in het primair onderwijs. Zie www.voorleesexpress.nl.

2 - Het door het ministerie van OCW geïnitieerde leesbevorderingsprogramma Kunst van Lezen is onderdeel van het actieprogramma Tel mee met Taal dat inzet op preventie en curatie van laaggeletterdheid. De preventieve aanpak van Kunst van Lezen bestaat uit BoekStart, de Bibliotheek op school en leesbevorderingsnetwerken

Wie gebruikt het?

Het model wordt gebruikt door Bibliotheken. Omdat in de modellen de inhoud en bekostiging van een innovatie bij elkaar komen, wordt het model ingevuld door een inhoudelijk specialist samen met iemand van de afdeling financiën en/of de directie.

De voordelen op een rijtje

- Alle kosten vooraf zichtbaar
- Een globale berekening in een paar muisklikken
- Nauwkeurige kostenberekening mogelijk
- Helderheid over financiële gevolgen van strategische keuzes
- Inzicht in kosten startfase én de jaren daarna

Meer informatie over (voor)leesbevordering

- Website BoekStart voor ouders: www.boekstart.nl
- Website BoekStart en BoekStart in de kinderopvang voor professionals: www.boekstartpro.nl
- Website De Bibliotheek op school voor bibliotheekprofessionals: pro.debibliotheekopschool.nl
- Website De Bibliotheek op school voor ouders en leerkrachten: www.debibliotheekopschool.nl
- Website VoorleesExpress: www.voorleesexpress.nl
- Website De Leesmonitor (onderzoek naar lezen, leesbevordering en literatuureducatie): www.leesmonitor.nu
- Brochures over de effecten van leesbevorderingsprogramma's: tinyurl.com/effectbrochures

Gemeente Hulst is ontstaan door het samengaan van andere gemeentes. Veel gemeentelijke debatten zijn gericht op het in stand houden van de voorzieningen in de voormalig zelfstandige gebieden. De exploitatiemodellen helpen om op een rationele manier het gesprek over de investering in leesbevorderingsprogramma's aan te gaan. Door de objectiviteit en inzichtelijkheid van het model heeft de gemeente de Bibliotheek op school omarmd en hebben straks alle basisscholen in Hulst een bibliotheek.

Rudi Crombeen,
directeur Bibliotheek
Zeeuws-Vlaanderen

COLOFON

Deze publicatie is mogelijk gemaakt door de samenwerking van Stichting Lezen en de Koninklijke Bibliotheek binnen het programma Kunst van Lezen.
Tekst - Hermien Lankhorst | Vormgeving - Ingrid de Jong
November 2017

de Bibliotheek
op school

